

N:o 9.

Pyhän Stefanuksen päivänä.

Evankeliumi Matt. 23: 34–39.

Jeesus sanoi kirjanoppineille ja fariseuksille: Katso, minä lähetän teille profeetat ja viisaat, ja kirjanoppineet; ja niistä te muutamat tapatte, ja ristiinnaulitsette ja muutamat pieksätte teidän synagogissanne, ja vainootte kaupungista kaupunkihin. Että teidän päällenne pitää tuleman kaikki vanhurskas veri, joka vuodatettu on maan päällä, hamasta vanhurskaan Abelin verestä, niin Sakariaan, Barachiaan pojan vereen asti, jonka te tapoitte temppelin ja alttarin vaiheella. Totisesti sanon minä teille: kaikki nämät pitää tuleman tämän suvun päälle. Jerusalelem! Jerusalelem! sinä joka tapat profeetat, ja kivillä surmaat ne, jotka sinun tykös lähetetyt ovat, kuinka usein minä tahdoin koota sinun lapses, niinkuin kana kokoo poikansa siipeinsä alle? ja ette tahtoneet. Katso, teidän huoneenne pitää teille jäämän kylmille. Sillä minä sanon teille: ette suinkaan minua tästedes näe, siihen asti, kuin te sanotte: kiitetty olkoon se, joka tulee Herran nimeen!

Tämä on ankara evankeliumi uskon vainoojia vastaan. Mutta yhtä ankara kuin se on näitä vastaan, yhtä lohdullinen se on uskovaisille, joita vainotaan. Ja tämä evankeliumi opettaa kuinka uppiniskainen se on tuo luonnollinen valkeus, itseviisaus ja järki. Kun se kerran töihin ja käskyihin ryhtyy, niin se ei enään kuuntele ketään, kuten edellisessä evankeliumissa sanottiin. Sen pitää vaan saada omalle työlleen ja luulolleen oikeus, eikä auta, vaikka kuinkakin paljon sille saarnattaisi, ja vaikka kuinkakin monta profeetaa Jumala sille lähettäisi. Kaikki pitää vaan vainotaman ja tapettaman, mikä on tuota suurta purppuraan puettua nais-murhaajaa vastaan, kuten P. Johannes Ilm. 17: 1, 3, 4, 5, kuvaa: **Hän nimitetään se suuri portto Babylon, on vaatetettu purppuralla ja verenkarvaisella, ja istuu verenkarvaisen pedon päällä**

pitäin kädessänsä kultaisen maljan täynnä kauhistuksia ja hänen huoruutensa riettautta, se on: ihmisoppia, jolla hän uskosta viettelee puhtaat uskovaisten sielut ja tekee ne häväistykseksi, sekä surmaa kaikki, jotka sitä tahtovat estää.

Sellaista uppiniskaista ja murhaavaa itsepäisyyttä tarkoittaa tämäkin evankeliumi, **ensiksi** sillä, että Jumala koettaa kaikkia lannistaaakseen sitä, lähettää sille kaikenlaisia saarnaajia, joita tässä kolmella nimellä mainitaan: **profeetat, viisaat ja kirjanoppineet**.

Profetoja ovat ne, jotka paljaastaan Pyhän Hengen vaikutuksesta saarnaavat nojautumatta Raamattuun tahi ihmisten lauseisiin, jommoisia olivat Mooses ja Aamos, Aam. 7: 14. Ne ovat ylevimpiä ja parhaimpia, ne ovat viisaita ja voivat toisiakin viisaiksi tehdä, Raamattua kirjoittaa ja selittää. Senlaatuaisia

ovat olleet kaikki isät ennen ja Mooseksen aikoina, vieläpä monet hänen jälkeensä, erittäinkin apostolit, jotka olivat halpoja ja oppimattomia maallikoita sekä raamatun taitamattomia, kuten Luukas Ap Tek. 4: 13 sanoo.

Viisaita ovat ne, joilla oppi ei ole ainoastaan Jumalan antama vaan myöskin Raamatun ja ihmisten kautta saatu. He ovat profeettain oppilapsia ja seuraajia, jotka suullisesti ja elävällä sanalla itse saarnaavat ja opettavat. Sellainen oli Aaron, joka puhui kaikki mitä Mooses hänen käski, kuten 2 Moos. 4: 15, 16, Jumala sanoi Moosekselle: **Sinun pitää puhuman hänelle ja paneman sanat hänen suuhunsa; ja minä olen sinun ja hänen suunsa kanssa, ja opetan teitä mitä teidän pitää tekemän. Ja hänen pitää puhuman sinun puolestas kansalle. Hänen pitää oleman sinun suunas, ja sinun pitää oleman hänelle Jumalana.** Semmoisia tulee kaikkein pappein olla, niinkuin Malak. Sanoo 2: 7.

Kirjoittajia eli **kirjanoppineita** ovat ne, jotka kirjoituksilla ja kirjoilla opettavat, missä eivät voi läsnäolevina ja suullisesti sitä tehdä. Semmoisia olivat apostolitkin ja erityisesti evankelistat ja niiden seuraajat, esimerkiksi pyhät isät, ne heistä nimittäin, jotka eivät omia luulojansa vaan Jumalan sanaa kirjoittivat ja sen mukaan toimivat, niinkuin olivat oppineet viisailta ja Raamatusta. Nämä ovat ne kolme tapaa, joilla totuus ilmoitetaan, nimittäin Raamattu, sanat ja ajatukset: **Raamattu** kirjoittaa, **sanat** suulla ja **ajatukset** sydämellä. Ei voida millään muilla tavoilla käsittää oppia kuin sydämellä, suulla ja kirjoituksella.

Tämä kaikki ei nyt auta itsepäistä järkeä vastaan; ei kuuntele se sanaa ei kirjoitusta eikä ilmoitusta, koittakoon Jumala niillä sitä kuinka tahansa taivuttaa. Raamatun ja kirjat se tallaa ja polttaa, niinkuin kuningas Jojakim teki Jeremian kirjalle, Jer. 36: 23. **Sanat** se

kieltää, vaientaa ja kiroo. **Ilmoituksen** se ajaa pois ja tappaa sen keralla **profeetat**. Ja ihmelistä on, ettei mitään profeetaa ole sentähden surmattu, ajettu pois tai vainottu, että hän on nuhdellut törkeitä syntejä, paitsi **Johannes Kastaja**, jonka Herodias mestautti, kun hän nuhteli tätä aviorikoksesta. (Matt. 14: 1–12). Näin suurella miehellä ei saanut olla muu kuin kaikkein häpeällisin kuoleman syy. Eivät juutalaisetkaan häntä sen vuoksi vihanneet; vaan koska hän ei tahtonut pitää heidän menoansa oikeana, sanoivat he hänellä olevan perkeleen. Näinhän aina on riita ollut oikeasta ja väärästä jumalanpalveluksesta. Kain tappoi Aabelin, koska hänen jumalanpalveluksensa ei ollut niin otollinen kuin tämän.

Näin ovat kaikki profeetat, viisaat ja oppineet soimanneet sitä jumalanpalvelusta epäjumalaisuudeksi, jonka järki ja työ ilman uskoa toimittaa. Silloin hyökkää luonnollinen itseviisuus paikalle huutaen tekevänsä sen Jumalan kunniaksi ja olevan oikeata. Sentähden täytyy profeettain kuolla, koska he muka jumalanpalvelusta, kunniaa ja hyviä töitä kieltävät ja nuhtelevat, niinkuin Kristus Joh. 16: 2 sanoo: **Aika tulee, että jokainen, joka teidän tappaa, se luulee tekevänsä Jumalalle palveluksen.**

Vanhan Testamentin aikana harjoittivat he siis kaiken epäjumalanpalveluksensa siten etteivät suinkaan puita ja kiviä kumarrelleet, vaan tahtoivat niillä palvella oikeata Jumalaa. Koska nyt sama Jumala oli sellaista kieltänyt ja koska he niin tekivät itseviisauksessaan ilman uskoa, niin oli se totisesti perkeleestä eikä Jumalasta. Sentähden sanoivat profeetat, ettei se ollut Jumalan vaan epäjumalain palvelemista. Mutta tätäkö nämä sitten olisivat ottaneet kärsiäksensä ja kuullaksensa? – jopa! Profeetat taas eivät voineet Jumalan käskyä rikkomatta olla sellaisesta vaiti, ja siis täytyi heidän kuolla, paeskella ja olla vainottuina.

N:o 9. Pyhän Stefanuksen päivänä.

Sen vuoksi on koko riitana se, että väärät pyhät kiistelevät oikeitten pyhien kanssa jumalanpalveluksesta ja hyvistä töistä. **Edelliset** sanovat: tämä on jumalanpalvelusta. **Jälkimäiset** sanovat: eipäs, se on epäjumalaisuutta ja taikauskoa. Näin on asia ollut hamasta alusta saakka ja pysyy loppuun asti.

Niinpä nytkin: paavilaiset ovat keksineet itselleen hyvät työt ja jumalanpalveluksen omine ulkonaisine menoineen ja sääntöineen, joka kuitenkin kaikki on uskotonta rehkintää, ainoastaan töitä tavoittelevaa ilman Jumalan käskyä, paljasta ihmislörpötystä. Sitten sanomme me: Ei se ole jumalanpalvelusta, vaan heidän itsensä ja perkeleen palvelemista niinkuin kaikki epäjumalaisuus, sekä ainoastaan ihmisten viettelemistä pois kristillisestä uskosta ja yhteisestä veljesrakkaudesta. Tätä he taas puolestaan eivät voi kärsiä, vaan panevat toimeen sitä surkeutta, jota nyt on liikkeessä.

Siitä asiasta ovat he molemmin puolin yksimielisiä, että Jumalaa pitää palveltaman ja hyviä töitä tehtämän, mutta kun on selville saatava, mikä sitten on jumalanpalvelusta ja hyviä töitä, eipä silloin ikinä päästä yksituumaisiksi, sillä nämä sanovat: uskoa tarvitaan, luonto ja järki töineen hukkaan vie; toiset taas sanovat: ei ole uskosta mihinkään, luonto ja työt ovat hyvää ja oikeata.

Ovatpa he siinäkin yksimielisiä, että törkeät synnit: murha, haureus ja ryöstö y. m. eivät ole oikeata, mutta mitä tulee pääasioihin, jumalanpalvelukseen, siinä eroavat he toisistaan kuin suvi ja talvi. Nämä turvaavat Jumalaa ja hänen laupeutensa ja pelkäävät häntä; he taas juoksentelevat puitten ja kivien, ruokien ja vaatteiden luo, erottavat päiviä ja aikoja ja tahtovat kelvata Jumalalle rakennuksilla, munkkikunnilla, paastoilla, höpinöillä ja tukanpeitteillä, eivät pelkää mitään, ovat julkeita, täynnä röyhkeyttä ja niin pyhää, oppinutta ja viisasta kansaa, ettei sille Jumalakaan

ole kyllin pyhä, oppinut eikä viisas kaikkine profetoineen, viisaineen ja kirjanoppineineen.

Tässä evankeliumissa on muutamia kysymyksiä, joita meidän tulee tarkastaa. **Ensimmäinen** on: Miksi Kristus sanoo: **Juutalaisten päälle pitää tuleman kaikki vanhurskas veri, joka vuodatettu on maan päälle, hamasta vanhurskaan Aabelin verestä**, vaikka he kuitenkin eivät olleet kaikkea sitä vuodattaneet?

Vastaus: Kristuksen sanat tarkoittavat koko sitä joukkoa ja niiden kaikkien koko sukua, jotka alusta alkaen ovat profetoita vainonneet. Tämä käy selväksi siitä, ettei hän puhuttele ainoastaan hänen silloisia aikalaisiaan vaan koko Jerusalemiä: **Jerusalem, Jerusalem, sinä joka tapat profetat ja kivillä surmaat ne, jotka sinun tykösi lähetetyt ovat, kuinka minä tahdoin koota sinun lapses j. n. e.** Eihän tämä koske ainoastaan läsnäolevia, vaan Jerusalemin muinaisia asukkaita.

Siihen viittaa sekin, kun hän sanoo: **Te tapoitte Sakarian temppelin ja alttarin vaiheella**, vaikka kuitenkin saman Sariaan tappoi kuningas Joas, 2 Aikak. 24: 21, hyvästi enemmän kuin kahdeksan sataa vuotta ennen Kristuksen syntymää. Vieläkin hän sanoo: **Te tapoitte hänen.** Samoin ovat he tappaneet Aabelinkin ja olivat myös tappaneet profetat ja viisaat. Hän tarkoitti ikäänkuin sanoa: Tämä on samaa kansaa, samaa heimoa ja samaa sukua; millaiset isät sellaiset lapsetkin, sillä se itsepäisyys, joka isissä ponnisteli Jumalaa ja hänen profetoitansa vastaan, se ponnistelee myöskin heidän lapsissaan: hiiri tulee emäänsä. Ja kun Herra sanoo: **että heidän päällensä pitää tuleman kaikki vanhurskas veri**, tarkoittaa hän, että tämän kansan pitää vuodattaman kaikki vanhurskas veri, heidän heimonsa on sellaista, muuta he eivät tee. Kaiken veren,

N:o 9. Pyhän Stefanuksen päivänä.

mikä vuodatetaan, he vuodattavat, sentähden on myös kaikki tuleva heidän päällensä.

Mutta minkätähden luettelee hän ainoastaan noita kahta, Aabelia ja Sakariasta, vaikka kuitenkin Sakarias ei ollut viimeinen, jonka veri vuodatettiin, vaan hänen jälkeensä Jeesaias, Jeremias, Hesekiel, Uria, Miika ja melkein kaikki, joista Raamatussa on mainittu? Sakarias onkin ensimmäinen profeetoista, jonka verenvuodatuksen Raamattu nimenomaan mainitsee. Mutta Kristus ei puhu tässä ainoastaan profeetoista, vaan myös kaikesta vanhurskaasta verestä, jota sangen paljon vuodatettiin kuningas Saulin aikana; samoin monta profeetaa surmattiin kuningas Ahabin aikana, joiden nimiä ei mainita.

Tähän en tiedä mitään muuta sanoa, kuin että Kristus käyttää Raamatun kertomusta ja antaa meille esimerkin, ettemme puhuisi, pitäisi totena tai esittelisi mitään, jolla Raamatussa ei ole selvää perustusta. Sillä vaikka Jeesaias ja muut profeetat surmattiinkin; ei ole kuitenkaan tämän Sakariaan jälkeen vanhan testamentin Raamatussa kenestäkään nimellisesti kirjoitettu, kuinka hän on surmansa saanut. Ja vaikka hän siis ei olekaan viimeinen, jonka veri vuodatettiin, on hän kuitenkin viimeinen, josta nimellisesti on kirjoitettu, kuinka hän aikanaan on saarnannut ja surmansa saanut, joten Kristus siis nimittää ensimmäisen ja viimeisen vanhurskaan, mikä Raamatussa mainitaan, ja käsittää kaiken vanhurskaan veren, mikä ennen ja jälkeen on vuodatettu.

Profeeta Uriasta on kyllä Jer. 26: 23 kirjoitettuna, että kuningas Jojakim tappoi hänen kavun aikaa tämän Sakariaan jälkeen, mutta tämän kertovat ainoastaan toiset ja entisaikaan tapahtuneena asiana, eikä Raamattu hänestä kirjoita mitään jättäen mainitsemattakin, onko häntä ollutkaan, kun se tekee selkoa tuon kuninkaan ajasta ja tapauksista kerto-

muksissa, 2 Aikak. 36: 4, 2 Kun. 24: 1 ja seur., jonka vuoksi Herra ei häntä mainitse.

Voidaan myöskin kysyä, miksi Kristus sanoo häntä **Barakian pojaksi**, vaikka Raamattu nimittää hänet Jojadan pojaksi, sillä näin kuuluvat sanat 2 Aikak. 24: 20, 21, 22: **Henki puetti Sakarian papin Jojadan pojan, hän astui kansan eteen ja sanoi heille: Näin sanoo Jumala: Miksi te rikotte Herran käskyn? Ei se pidä teille menestymän; sillä te olette hyljänneet Herran, niin hylkää hän jälleen teidän. Mutta he teit liiton häntä vastaan ja kivitit hänen kuoliaaksi kuninkaan käskyn jälkeen, Herran huoneen pihalla. Ja hän sanoi kuollessansa: Herra on väkevä ja etsivä.** Tähän oli sekin syynä, että Sakarias soimasi heidän järjestämäänsä jumalanpalvelusta.

P. Hieronymus arvelee, että häntä asian hengellisyyteen nähden sanottaisiin Barakian pojaksi, Barakia, näet, merkitsee latinaksi benedictus, siunattu, mutta toiset lisäävät selviytykseksi siihen, että hänen isällensä Jojadalla oli liikanimenä Barakias, ehkä sentähden, että hän oli tehnyt paljon hyvää tälle kuninkaalle ja kansalle, josta syystä he kutsuivat häntä **siunatuksi**. Kuitenkin he hänen kuolemansa jälkeen surmasivat hänen poikansa, sillä sananlaskun jälkeen: Kenen hirrestä autat, se auttaa sinua siihen vuorostaan. Niinhän kävi Jumalan pojallekin, että kun Jumala oli tehnyt koko maailmalle kaikkea hyvää, naulitsivat he ristiin hänen rakkaimman poikansa, jota tämäkin kuvaus tarkoittaa.

Lopuksi voidaan kysyä: koska nyt eiukaan voi vastustaa Jumalan tahtoa, miksi hän sitten sanoo: **Kuinka usein minä tahdoin koota sinun lapses, ja ette tahtoneet?** Tästä lauseesta on saatu monta johtopäätöstä. Jotkut ovat tähän perustaneet väitteensä vapaasta tahdosta ja sen voimasta. Mutta tästä näkee hyvästi, ettei tässä soimata vapaata tahtoa

N:o 9. Pyhän Stefanuksen päivänä.

vaan omaa tahtoa. Ja kylläpä se onkin huonoa vapautta, joka tekee yksinomaan Jumalan tahtoa vastaan ja jota näin ankarasti kirotaan ja nuhdellaan.

P. Augustinus vääntää sanat siihen käsitukseen, kuin tarkoittaisi Herra näin: Niin paljon kuin sinun lapsiasi olen koonnutkin, olen aina tehnyt vastoin sinun tahtoasi. Mutta tämä on näin yksinkertaisen lauseen vallan väkivaltaista selitystä. Paljo selvempää olisi sanoa: Kristus on tässä puhunut ihmisenä, joka pitää huolta kaikista inhimillisistä edustakin. Samalla tavalla on hän paljon tehnyt ihmisyytensä puolesta, mikä ei jumaluudelle sovellu, esimerkiksi hänen täytyi syödä, juoda, nukkua, käydä, itkeä, kärsiä ja kuolla. Niinpä voitaisiin tässäkin sanoa, että hän inhimillistä luontoaan ja tunnettaan noudattaen on sanonut: **Minä tahdoin, ja sinä et tahtonut.** Sillä kuten useasti olen sanonut, Kristuksen sanoista täytyy hyvin tarkka vaari ottaa, koska niistä jotkut ilmaisevat hänen jumalallista, jotkut hänen ihmisellistä luontoaan.

Mutta koska hän kuitenkin tässä esiintyy Jumalana sanoessaan: **Minä lähetän teille** j. n. e., sillä kuuluuhan profeetain lähettäminen ainoastaan Jumalalle, ja koska Luukk. 11: 49 sanoo hänen lausuneen: **Sentähden myös Jumalan viisaus sanoi: Minä lähetän heidän tykönsä profeetat,** j. n. e., ja koska hänen sanansa niin kuuluvat, kuin ei hän olisi tahtonut koota hänen lapsiansa ainoastaan omana aikanaan vaan myöskin muinoin ja monta kertaa, niin että viitataan tässä jumalallisen tahdon olevan kysymyksessä, tahdomme siis tältä kannalta vastatakin.

Kaikkein yksinkertaisimmin ja selvimmän tarkoittavat sanat jumalallista tahtoa Raamatun puhettavan mukaan, joka Jumalasta puhuu kuin ihmisestä yksinkertaisten tähden, kuten esim. 1 Moos. 6: 6 on kirjoitettuna: **Ja Jumala katui ihmisen tehneensä,** vaikka ei

kuitenkaan Jumalassa mitään katumusta ole. Samoin sanotaan hänen vihastuvankin, vaikka hänessä kuitenkin ei mitään vihaa ole. Samoin 1 Moos. 11: 5: **Hän astui taivaasta alas katsomaan Baabelin kaupunkia ja tornia,** ja Ps. 44: 24 sanoo profeeta usein hänelle: **Herrää Herra, miksis makaat,** samoin Ps. 59: 5, 6: **Nouse tulemaan minua vastaan,** ja muuta sen kaltaista, vaikka hän ei kuitenkaan nuku eikä makaa eikä ole kaukana. Samoin Ps. 1: 6 sanotaan, että Jumala **tietää** ainoastaan **vanhurskasten tiet,** vaikka hän kuitenkin tietää kaikki asiat.

Tällaiset lauseet ovat puhuttuja meidän taajuntaamme ja ajatustamme noudattaen eikä pitämällä silmällä jumalallisen luonnon olennollista ominaisuutta. Sen vuoksi niitä ei sovi käyttää syvämietteisesti tutkiaksemme niitä taivaallisina puhein Jumalan luonnon laadusta, vaan ne tulee jättää yksinkertaisten käsitettäväksi täällä alhaalla, niin että ymmärrämme ja annamme ne olla sanottuina tajuntamme mukaan. Sillä emme tajua hänen toisin tekevän kuin sanat lausuvat. Tämä onkin lohdullinen tapa puhua Jumalasta, joka ei ole hirvittävä eikä liian korkea. Samoin tässäkin: **Kuinka usein minä tahdoin,** on ymmärrettävä hänen niin tehneen, ettei kukaan voisi toisin ajatella ja tajuta, kuin että hän tahtoi heitä mielellään koota; hän on tehnyt kuin ihminen tekisi, joka sellaista olisi mielellään tahtonut tehdä. Anna sinä siis korkeiden asiain mennä menojaan, ja tyydy sinä maitoon ja Raamatun yksinkertaiseen mieleen.

Uskon oppi tästä evankeliumista.

Mutta jotta evankeliumista opetustakin saisimme, panee Herra tähän erittäin suloisen kuvan ja vertauksen, kuinka uskon ja usko-vaisten ihmisten on käyvä, niin etten ihanampaa tiedä koko Raamatussa. Hän on puhunut

N:o 9. Pyhän Stefanuksen päivänä.

vihastuneena ja närkästyneenä juutalaisille monta ankaraa sanaa tässä luvussa ja huutanut kosta heidän epäuskollensa. Hän tekee siis tässä samoin kuin vihastuneet ihmiset kiittämättömälle; he, näet, tavallisesti ylenmäärin kiivastuneina suurentavat hyvät työnsä ja hyvän tahtonsa sanoen: Olisin halusta rakkaudessani sydämeni hänen kanssaan jakanut j. m. s.

Samoin Herra tässäkin, ilmaistakseen hyvän tahtonsa ja hyvät työnsä juutalaisia kohtaan kaikkein sydämellisimmällä tavalla, sanoo, että hän olisi mielellään ollut kanana, jos he olisivat tahtoneet olla poikasina. Oi ihminen, huomaa tarkoin sanat ja vertaus, kuinka täydellä todella ja sydämensä pohjasta hän tätä vakuuttaa. Tässä kuvassa saat sinä nähdä, kuinka sinun tulee käyttäytyä Kristusta kohtaan, mihin hän sinulle on hyödyksi, ja kuinka sinun tulisi häntä käyttää ja nauttia. Katseleppas kanaa ja sen poikasiasia, siinä näet Kristuksen ja itsesi kuvatuksi ja jäljennetyksi paremmin, kuin mikään taidemaalari voi sen tehdä.

Ensiksi on selvää, että sielumme ovat kananpoikia; perkele taasen ja pahat henget ovat haukkoja ilmassa. Ellemme ole niin viisaita kuin kananpojat, että pakenemme emomme alle, ovat perkeleet paljoa kavalampia ryöstämään sielujamme kuin haukat kananpoikia. Nyt on edellä eräässä epistolassa sanottu, ettei siinä ole kylliksi, että olemme hurskaita, teemme hyviä töitä ja elämme armonssa. Eihän, näet, vanhurskaudemme, sitä vähemmän väärytemme voi kestää Jumalan silmään ja tuomion edessä? Sen vuoksi olen sanonut: jos usko on oikea, on se sen luontoinen, ettei se uskalla itseensä eikä uskoonsa, vaan riippuu kiinni Kristuksessa ja etsii turvansa hänen vanhurskaudestansa, pitää sen suojanaan ja pakopaikkanaan, samoin kuin kananpojatkaan eivät luota omaan elä-

määnsä ja kulkuunsa, vaan pysyttelevät emon ruumiin ja siipien alla.

Sillä sille, joka tahtoo Jumalan tuomiolla kestää, ei ole siinä kylläksi, että hän sanoo uskovansa ja armon omistavansa. Kaikki, näet, mitä hänessä on, ei voi häntä riittävästi varjella, vaan hänen tulee tämän saman tuomion uhkaa vastaan asettaa Kristuksen oman vanhurskauden ja antaa sen neuvotella Jumalan tuomion kanssa. Se kestää kaikella kunnialla hänen edessään ijankaikkisesti, kuten Ps. 111: 3 ja Ps. 112: 3 sanoo: **Hänen vanhurskautensa pysyy ijankaikkisesti.** Tämän alle ihminen hiipii, puikahtaa ja painautuu, luottaa ja uskoo siihen ilman mitään epäilystä. Ja niin käykin: sen saman uskon kautta hän varjellaan, ei itsensä tai sellaisen uskon tähden, vaan Kristuksen ja hänen vanhurskautensa tähden, johonka hän turvaa. Mikä usko taasen ei näin tee, se ei ole oikea.

Katsos, tätä Raamattu tarkoittaa Ps. 91: 1–7 sanoessaan: **Joka korkeimman varjeluksessa istuu ja kaikkivaltiaan varjossa oleskelee. Hän sanoo Herralle: minun toivoni ja linnani, minun Jumalani, johonka minä uskallan. Sillä hän pelastaa väijyjän paulasta ja vahingollisesta ruttotaudista. Hän sulillansa sinua varjoo, ja sinun turvas on hänen siipeinsä alla: Hänen totuutensa on keihäs ja kilpi Ettes pelkäisi yön kauhistusta; ja nuolia, jotka päivällä lentävät; sitä ruttoa, joka pimeissä liikkuu, ja sairautta, joka puolipäivänä turmelee. Vaikka tuhannen lankeisi sivullas, ja kymmenen tuhatta sinun oikiallas, niin ei se sinuun satu.**

Katsos, tämä kaikki on sanottu uskosta Kristukseen, kuinka se yksinensä kestää ja tulee varjelluksi kaikelta vaaralta ja turmiolta, vääriä opeilta, perkeleen hyökkäyksiltä, ruumiillisesti ja hengellisesti, molemmin puolin, niin että kaikkien muiden pitää kukistus ja turmioon tuleman, kun hän pakenee Kristuksen

siipien alle ja sieltä hakee suojansa ja turva-
paikkansa. Näin Malakiaskin 4: 2 sanoo:
**Teille, jotka minun nimeäni pelkätte, on
vanhurskauden aurinko koittava ja autuus
hänen siipeinsä alta.** Tähän nähden kutsuu P.
Paavali häntä propitiatorium'iksi, **armoistui-
meksi**, Room. 3: 25 ja opettaa kaikin paikoin,
kuinka me hänen kauttansa ja hänen allansa
tulemme uskossa varjelluiksi. Koska siis us-
kovaiset ja pyhätkin tarvitsevat näin suurta
suojaa, niin missä säilynevät ne, jotka vapai-
ne tahtoineen ja omine töineen ajelehtivat
Kristuksesta erillään?

Oi! Meidän täytyy pysyä Kristuksessa,
Kristuksen turvissa ja Kristuksen alla ja olla
kanaemosta pois poikkeamatta; muutoin on
kaikki hukassa. P. Pietari 1 Piet. 4: 18 sanoo:
Tuskalla hurskas vapaaksi tulee, ja kylläpä
onkin työlästä pysyä tämän kanan alla, sillä
sieltä kiskoo meitä pois monenlaiset kiusauk-
set, ruumiilliset ja hengelliset, kuten edellä-
mainitussa 91 psalmissa osoitetaan.

Tarkasteleppas nyt, kuinka luonnollinen
emäkana tekee; tuskin löytyy yhtäkään poika-
silleen hellempää emää. Se muuntaa luonnol-
lisen äänensä ruikuttavaksi ja valittavaksi, se
etsii, kuoputtaa ja houkuttelee poikasiaan.
Missä se jotakin löytää, sitä se ei henno syö-
dä, vaan antaa poikasilleen. Kaikella voimal-
laan se tappelee ja parkuu haukkaa vastaan ja
levittää leppeästi siipensä antaen poikasien
astua allensa ja päällensä ja kärsien heitä ai-
van herttaisesti. Sepä onkin suloinen lemmen
kuva.

Samoin Kristuskin muutti äänensä valit-
tavaksi, surkutteli meitä, saarnasi parannusta
osoittaen jokaiselle hänen syntinsä ja kurjuu-
tensa ja teki sen kaikesta sydämestä; kuoput-
telee Raamattua, houkuttelee meitä siihen,
antaa meidän sitä syödä, levittelee siipiään
kaikella vanhurskaudellaan, ansiollaan ja ar-
mollaan meidän ylitsemme, lämmittää meitä

luonnollisella lämpimällään, se on: Pyhällä
Hengellä, joka ainoastaan hänen kauttansa
tulee, taistelee puolestamme perkelettä vas-
taan ilmassa.

Missä ja kuinka hän tätä tekee? Epäile-
mättä ei ruumiillisesti vaan hengellisesti. **Hä-
nen kaksi siipeänsä on Pyhän Raamatun
kaksi testamenttia**; nämä levittelevät meidän
ylitsemme hänen vanhurskauttaan ja vievät
meidät hänen alleen. Se tapahtuu niin, että
Raamattu opettaa meille näin eikä toisin,
kuinka Kristus on sellainen emäkana, että me
hänen allansa tulemme uskossa suojelluiksi
hänen vanhurskautensa kautta. Sentähden
edellä mainittu Psalmi selittää itse siivet ja su-
lat sanoen: **Hänen totuutensa** eli vanhurskau-
tensa (se on: Raamattu uskossa käsitettynä) on
keihäs ja kilpi kaikkea pelkoa ja vaaraa vas-
taan. Sillä meidän täytyy käsittää Kristus sa-
nassa ja saarnassa ja riippua hänessä lujasti
kiinni uskoen, että hän sellainen on kuin hä-
nestä nyt on sanottu; näin olemme totisesti hä-
nen siipeinsä ja totuutensa alla ja tulemmekin
siellä hyvin varjelluiksi.

Siis on tämä evankeliumi ja kaikki muut-
kin evankeliumit hänen siipensä eli totuuten-
sa, sillä ne opettavat Kristuksesta kaikki tällä
tavalla, vaikkakin selvemmin toisin paikoin
kuin toisin. Edellä on häntä sanottu valkeu-
deksi ja elämäksi, sekä myöskin herraksi ja
auttajaksi. Tässä sanotaan häntä emäkanaksi
ja vaaditaan uskoa. Näin on nyt hänen ruu-
miinsa hän itse eli kristillinen seurakunta, hä-
nen lämpönsä on hänen armonsa ja Pyhä Hen-
kensä.

Katsos, tämä on kaikkein suloisin emäka-
na, joka alituisesti tahtois mielellään koota
meitä allensa, levittelee siipiään ja houkuttelee
meitä, se on: saarnaa ja saarnauttaa molempia
testamenteja, lähettää profetoita, viisaita ja
kirjanoppineita Jerusalemiin, kaikkeen maail-
maan. Mutta kuinka käy? Me emme tahdo olla

poikasia, erinomattain nuo ylpeämieliset pyhät ponnistelevat etupäässä sitä vastaan hyvillä töillensä eivätkä tahdo tunnustaa uskoa niin vallan tarpeelliseksi autuuden ehdoksi. He eivät tahdo tietää vaarastaan eivätkä pitää menoaan vääränä; niin, vieläpä muuttuvat itsekin haukoiksi ja sioiksi, jotka syövät ja vainoovat kananpoikia ja emää, raastelevat siipiä ja ruumista, tappavat profeetat ja kivillä surmaavat heidän luokseen lähetetyt. Mutta mikä on oleva heidän palkkansa? Kuuleppas hirmuista.

Katso, teidän huoneenne pitää teille jäämän kylmille. Voi kuinka hirmuinen tämä rangaistus on! Sen näemme juutalaisistakin. He ovat niin kauvan profeetoita tappaneet, ettei Jumala enään yhtään niitä heidän luokseen lähetä, vaan on nyt lähes yhdeksäntoista sataa vuotta antanut heidän kuljeskella ilman saarnaa, ilman profeetoja, on ottanut sanansa heiltä pois ja vetänyt siipensä kokoon. Näin siis on heidän huoneensa kylmillä, heidän sielujansa ei kukaan virvoita, eikä Jumalakaan enään asu heidän keskellensä; heille on tapahtunut niinkuin ovat tahtoneet, kuten Ps. 109: 17 heistä sanotaan: **Ja hän tahtoi kirousta, sen myös pitää hänelle tuleman; ei hän tahtonut siunausta, sen pitää myös hänestä kauvas erkaneman.** Näin tulee heidän päällensä kaikki se veri, joka maan päällä vuodatettu on, ja näin on evankeliumi heissä täytetty.

Näin on Jesaiaskin 5: 5, 6 heistä lausunut: **Nyt minä tahdon teille ilmoittaa, mitä minä tahdon viinamäelleni tehdä: Hänen aitansa pitää otettaman pois, että hänen pitää autiona oleman, ja hänen muurinsa pitää särjettämän, että hän tallattaisiin. Minä tahdon sen saattaa autioksi, ettei kenkään pidä hänestä leikkaaman eli kasvaman, vaan ohdakkeita ja orjantappuroita pitää hänen kasvaman, ja tahdon pilviä**

kieltää satamasta hänen päällensä. Voi hirmuisia sanoja!

Mitä se on, **ettei mitään sadetta pidä heille tuleman**, muuta kuin sitä, etteivät he saa kuulla evankeliumia ja uskoa? **Ei kenkään pidä hänestä leikkaaman eikä kasvaman**, se taas ei ole muuta, kuin ettei kukaan heitä heidän eksymyksestään nuhtele eikä heille heidän rikoksiaan ilmaise. Sentähden on hän jätetty ihmisoppien varaan, jotka niin **särkevät ja tallaavat hänet**, että hänen **pitää autioksi jäämän** eikä muuta kasvaman kuin **ohdakkeita ja orjantappuroita**, se on: tekopyhiä, joilla ei ole uskoa ja jotka eivät mitään hengen hedelmää kannu, vaan jotka kasvavat ja tuleentuvat ijankaikkiselle tulelle niinkuin orjantappurat ja ohdakkeet.

Tätä kaikkea tulee meidän pakanainkin tarkoin sydämeemme painaa. Meidän laitamme on myöskin näin paha, ellei se ole vielä paljoa pahempikin. Mekin olemme kanaemää vainonneet emmekä ole uskossa pysyneet. Sentähden on meidänkin niin käynyt, että hän on jättänyt meidänkin huoneemme kylmille ja **viinamäkemme autioksi**. Ei ole enään mitään sadetta koko maailmassa, evankeliumi ja usko ovat vaienneet. Ei näy mitään **kaivamista eikä leikkaamista**, ei kukaan saarnaa väärää töitä ja ihmisten oppeja vastaan eikä karsi pois sellaisia väärää kasvannaisia. Vaan hän sallii meitä **särjettävän ja tallattavan** paavilla, piispoilla, papeilla ja munkeilla, joita koko maailma on täynnä, täynnä, täynnä, ja jotka eivät muuta tee kuin sotkevat ja tallaavat tätä viinamäkeä. Toinen opettaa niin, toinen näin, tämä tallaa tätä paikkaa tuo tuota, jokainen tahtoo tukea omaa lahkoansa, omaa uskonto-kuntaansa, omaa säätyään, omaa oppiaan, omaa lakiaan ja omia töitään. Näin olemme me niin tallatut, ettei ole enään mitään tietoa uskosta, ei mitään kristillistä elämää, ei rakkautta, ei hengen hedelmää, vaan paljasta pol-

tettavaa, ohdakkeita ja orjantappuroita, se on: ulkokullattuja, teeskentelijöitä, jotka julkeavat pitää itseänsä kristittyinä valvojisilla, messuilla, munkkilaitoksilla, kelloilla, kirkkoilla, harpuilla, ruususeppeleillä, pyhainpalveluksella, pyhäpäivillä, kaapuilla, tukanpeiteillä, vaatteilla, paastolla, pyhiinvaelluksilla ja lukemattomilla muilla hupsutuksilla.

Voi Herra Jumala! Liian kauheata raastamista! Liian kauheata tallaamista! Oi Herra Kristus! Liian autioina ja hyljättyinä olemme me kurjat ihmiset näinä vihan viimeisinä päivinä! Meidän paimenemme ovat susia, meidän vartijamme pettureita, suojelijamme vihollisia, isämme murhaajia ja opettajamme viettelijöitä. Voi! Voi! Voi! Milloin? Milloin? Milloin on ankara vihasi lakkaava?

Vihdoin kuitenkin on tässä juutalaisille lohdotus luvattu, kun hän sanoo: **Sillä minä sanon teille: ette suinkaan minua täst'edes näe, siihen asti kuin te sanotte: kiitetty olkoon se, joka tulee Herran nimeen.** Nämä sanat puhui Kristus tiistaina palmupäivän jälkeen, ja ne ovat hänen saarnansa päätös ja viimeiset sanat maan päällä. Sen vuoksi ne eivät vielä ole täytetyt, vaan pitää täytettämän. Tosin he kerran ovat ottaneet hänet palmupäivänä vastaan, mutta sen kautta ei nämä sanat ole toteen käyneet. Ja kun hän sanoo: **Ette suinkaan minua täst'edes näe**, ei sitä ole niin ymmärrettävä, ettei heidän sen jälkeen pitänyt häntä ruumiillisesti näkemän, koska he kuitenkin sen perästä hänet nautsivat ristiin. Mutta hän tarkoittaa, ettei heidän enään pitänyt näkemän häntä saarnaajana ja Kristuksena, joksi hän oli lähetetty; eivätkä he nähneetkään enään häntä virassaan eikä hänen virkaansa. Hän oli tässä saarnassa antanut heille viimeiset sanansa ja päätti nyt virkansa, jota varten hän oli lähetetty.

Siis on nyt se varmaa, että juutalaiset vielä kerran sanovat Kristukselle: **Kiitetty ol-**

koon se, joka tulee Herran nimeen. Sitä Mooseskin 5 Moos. 4: 30, 31 ennusti sanoessaan: **Niin sinä viimeisinä päivinä palajat Herran Jumalas tykö ja kuulet hänen ääntänsä. Sillä Herra Jumalas on armollinen Jumala, ei hän sinua hylkää eikä kadota sinua, eikä unhota isäis liittoa, jonka hän heille on vannonut.** Samoin Hosea 3: 4, 5: **Israelin lapset pitää monta päivää ilman kuningasta, ilman päämiestä, ilman uhria, ilman alttaria, ilman päällishametta ja ilman epäjumalitten kuvia oleman. Sitte Israelin lapset palajavat ja Herraa heidän Jumalatansa etsivät, ja Daavidia heidän kuningatansa, (se on Kristusta); ja heidän pitää pelvolla tuleman Herran ja hänen hyvyytensä tykö viimeisillä ajoilla.** Ja Asarias 2 Aikak. 15: 2, 3, 4: **Jos te hylkääte Herran, niin hänkin hylkää teidät. Monta päivää on Israelissa, ettei yhtään oikeata Jumalata ole, eikä yhtään pappia, joka opettaa, eli yhtään lakia. Ja koska he kääntävät itsensä heidän tuskissansa Herran Israelin Jumalan tykö ja etsivät häntä, niin hän löytään heiltä.**

Nämä lauseet eivät ole ymmärrettävä muista puhutuksi kuin nykyisistä juutalaisista. *) He eivät nimittäin ole koskaan ennen olleet ilman päämiehiä, profetoja, pappeja, opettajia eikä ilman lakia. P. Paavalikin todistaa tämän Room. 11: 25, 26 sanoessaan: **Paatumus on puolittain Israelille tullut, siihen asti kuin pakanain täydellisyys tulis. Ja niin kaikki Israel pitää autuaaksi tuleman.** Suokoon Jumala, että tämä aika olisi lähellä, niin kuin me toivomme. Amen.

*) Tämä kohta on vuoden 1547 painoksessa selitetty toisin, nähtävästi Luteerin myöhemmin muuttamana näin:

Nämä lauseet puhuvat kaikki siitä viimeisestä ajasta, jolloin juutalaisten valtakunta ja oikea pappiskunta lakkasivat olemasta, että nimittäin senkin jälkeen monta juutalaista oli kääntynvä oikean kuninkaan ja papin, Kristuksen, puoleen. Se onkin sitten tapahtunut Kristuksen taivaaseen astumisen jälkeen apostolien ja myöhemmin evankeliumin saarnaajain kautta.